

Kinderopvang in de Drechtsteden

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Ouders over kinderopvang en hun betrokkenheid daarbij

Van wat voor soort kinderopvang maken de inwoners van de Drechtsteden gebruik en vooral... waarom? Hoe bevalt deze opvang in de praktijk? Worden ouders goed betrokken bij de kinderopvang? En hoe betrokken zijn ouders thuis bij hun kinderen? Dit zijn enkele vragen waar de Drechtstedengemeenten in geïnteresseerd zijn. Het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) deed hier onderzoek naar. De uitkomsten leest u in deze factsheet.

Inhoud:

1. Samenvatting en conclusies
2. Gebruik van kinderopvang
3. Tevredenheid over kinderopvang
4. Ouderbetrokkenheid

Er is de laatste jaren veel gaande op het gebied van kinderopvang en de gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de kinderopvang. Vandaar dat de Drechtsteden gemeenten behoefte hebben aan inzicht in ervaringen en beweegredenen van de ouders om hiermee rekening te kunnen houden in beleidsvorming.

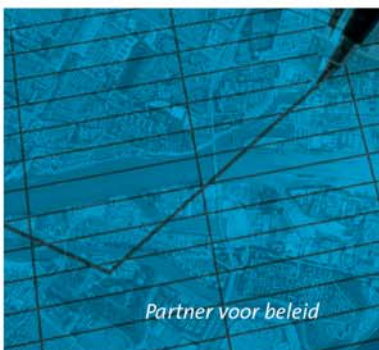
Landelijke ontwikkelingen op het gebied van kinderopvang

Er is de laatste jaren veel gaande op het gebied van kinderopvang. In 2005 is de Wet Kinderopvang in werking gegaan. Hierin staan de verscherpte kwaliteitseisen waar kinderopvangorganisaties en instellingen aan moeten voldoen. De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de kinderopvang en dus voor het toezicht op het naleven van de kwaliteitseisen. De Dienst Gezondheid en Jeugd houdt namens de gemeente dit toezicht.

Sinds 2005 heeft de overheid het gebruik van kinderopvang gestimuleerd door de kosten voor ouders laag te houden door tegemoetkoming voor kosten van kinderopvang. Dit betekende echter een flinke stijging van overheidsuitgaven voor kinderopvang en daarom heeft de overheid de tegemoetkoming voor kosten van kinderopvang weer omlaag moeten brengen waardoor ouders zelf weer meer moeten betalen. In 2014 is de overheid hier enigszins op teruggekomen door toch weer wat meer geld beschikbaar te stellen. De tegemoetkoming voor kosten geldt niet (meer) voor peuterspeelzalen, wel voor – geregistreerde – kinderdagverblijven en gastouders.

Verder is in 2010 de Wet OKE in werking getreden. Deze wet is bedoeld om de taalontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren en om de kwaliteit van de peuterspeelzalen te verbeteren. Gemeenten hebben de verplichting gekregen om voor een goed en dekkend aanbod aan voorschoolse educatie te zorgen. En door de harmonisatie van de kwaliteitseisen voor kinderopvang en peuterspeelzalen, moeten peuterspeelzalen nu aan dezelfde (strengere) kwaliteitseisen voldoen als de kinderopvang.

De zes Drechtstedengemeenten hebben behoefte aan inzicht in hoe ouders de kinderopvang ervaren. Hoe regelen zij de opvang van hun kind(eren)? Waarom kiezen zij wel of niet voor een bepaald type opvang? En hoe tevreden zijn zij over de opvang? In november en december 2013 hebben we een brief gestuurd aan ouders van kinderen in de betreffende leeftijdsgroep met het verzoek om aan het onderzoek mee te werken. Uiteindelijk vulden 1.551 ouders de vragenlijst in, een respons van 41%.

Partner voor beleid

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Typen formele kinderopvang

Kinderdagverblijf

Hier kunnen kinderen van zes weken oud tot vier jaar terecht voor opvang van 's ochtends vroeg (ongeveer 7:00) tot het eind van de middag (ongeveer 18:00). De kinderen zitten samen met een aantal andere kinderen in een groep. Soms ingedeeld op leeftijd, soms juist alle leeftijden (0-4 jaar) door elkaar.

Gastouder

Hier kunnen kinderen vanaf zes weken oud tot dertien jaar terecht voor opvang. De opvangtijden zijn vaak flexibel in overleg met de gastouder af te spreken. De opvang is aan huis (ofwel in het huis van de gastouder, ofwel in het huis van het kind zelf). De groepen zijn relatief klein en bestaan uit maximaal zes kinderen.

Peuterspeelzaal

Hier kunnen kinderen van twee tot vier jaar op vaste dagen een ochtend of een middag (meestal zo'n 2,5 uur per keer) terecht om te spelen. Meestal komt een kind minimaal twee dagdelen per week, maar is het ook mogelijk om meerdere dagdelen te komen. Kinderen met (taal)achterstanden mogen zowiezo vier dagdelen per week komen. Een groep bestaat uit maximaal 16 kinderen. Omdat het gaat om zo'n 2,5 uur spelen per dag, kan een peuterspeelzaal niet echt gebruikt worden als opvang voor werkende ouders. Het doel van een peuterspeelzaal is vooral kindgericht, bijvoorbeeld kinderen stimuleren in hun (sociale) ontwikkeling.

1 Samenvatting en conclusies

Twee derde van de ouders maakt gebruik van formele kinderopvang

Het kinderdagverblijf is de meest gebruikte vorm van opvang (door één derde van de ouders), gevolgd door de peuterspeelzaal (door één op de vijf ouders) en een gastouder (door één op de tien ouders). Daarnaast maakt 15% van de ouders geen gebruik van de kinderopvang, maar van (informele) opvang in eigen kring (familie, vrienden, kennissen). Eén op de vijf ouders maakt dus van geen enkele vorm van opvang gebruik.

Redenen om geen gebruik te maken van kinderopvang zijn divers van aard

Een derde van de ouders maakt dus geen gebruik van formele kinderopvang. Een deel van hen kiest voor opvang in eigen kring (zie vorige conclusie). De helft maakt geen gebruik van kinderopvang omdat één of beide ouders thuis zijn en kinderopvang dus vanuit dat opzicht niet noodzakelijk is. Ook de kosten spelen een rol van betekenis; drie op de tien vinden kinderopvang te duur.

Keuze voor type opvang

Naar een kinderdagverblijf of gastouder brengen ouders hun kind vooral omdat ze opvang nodig hebben tijdens de uren dat ze werken. Naar de peuterspeelzaal vooral om hun kind met andere kinderen te laten leren spelen of om hun kind voor te bereiden op de basisschool. De reden om juist niet voor een kinderdagverblijf te kiezen is met name het kostenaspect (te duur). De belangrijkste reden om niet voor een gastouder te kiezen is dat ouders het niet fijn vinden dat er maar één persoon toeziet op hun kind. Voor de peuterspeelzaal hangt niet-gebruik vooral samen met het feit dat kinderen al naar een ander type opvang gaan en ouders het niet nodig vinden om daarnaast óók nog gebruik te maken van de peuterspeelzaal.

Toekomstige prijsveranderingen meeste effect op gebruik peuterspeelzaal

Stel dat de kosten van de kinderopvang in de toekomst flink duurder of goedkoper zouden worden, dan heeft dit het grootste effect op het aantal uren dat kinderen naar de peuterspeelzaal worden gebracht. Drie op de tien ouders zouden hun kind zeker minder uren naar de peuterspeelzaal brengen als de kosten flink hoger worden en juist meer uren als de kosten flink lager worden. Voor kinderdagverblijf en gastouder zou één op de vijf ouders hun kind minder uren gaan brengen.

Door prijsverhoging kinderdagverblijf en gastouder gaat een derde van de ouders (misschien) minder uren werken

Een flinke prijsverhoging van het kinderdagverblijf en gastouder heeft effect op het aantal uren dat ouders hun kinderen hier naar toe brengen. Eén op de vijf zou hun

Partner voor beleid

kind dan zeker minder uren brengen en nog eens vier op de tien misschien. Eén derde van de ouders die gebruik maken van kinderopvang of een gastouder zou in dat geval (misschien) minder uren gaan werken. Vier op de tien zouden hun kind (misschien) vaker naar familie, vrienden of bekenden brengen. Deze gevolgen zijn voor ouders die hun kind naar de peuterspeelzaal brengen veel minder aan de orde.

Goedkopere kinderopvang stimuleert één op de vijf tot een kwart van de ouders om meer te gaan werken

Als de kinderopvang flink goedkoper zou worden, dan zou een kwart van de ouders die momenteel gebruik maken van een kinderdagverblijf overwegen om (misschien) meer te gaan werken. Onder de ouders die momenteel gebruik maken van een gastouder zou één op de vijf dit overwegen. Goedkopere kinderopvang stimuleert meer werken dus wel voor een deel, maar is voor velen niet doorslaggevend.

Ouders zijn positief over de kwaliteit van de kinderopvang, maar behoefte aan meer flexibiliteit

Ouders waarderen de opvang waar hun kind naar toe gaat gemiddeld met een 8 als rapportcijfer. De gastouder krijgt zelfs een 8,5. De kinderopvang draagt volgens ouders ook zeker bij aan de ontwikkeling van hun kind (slechts 1% vindt dat de opvang hier niet aan bijdraagt). Het draagt met name bij aan beter leren spelen (met andere kinderen) en beter leren praten en/of zich beter kunnen uitdrukken. Wel hebben ouders die gebruik maken van een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal behoefte aan meer flexibiliteit. Voor het kinderdagverblijf gaat dit om flexibiliteit qua openingstijden (langer open), qua mogelijkheid om af en toe te wisselen van dag, en qua betalingssysteem (niet per dagdeel, maar per uur is gewenst). Voor de peuterspeelzaal gaat het vooral om flexibiliteit qua openingstijden.

Kinderdagverblijf hoeft niet in basisschool gevestigd te zijn, peuterspeelzaal liefst wel

Van ouders met een kind op het kinderdagverblijf hoeft deze opvang niet zo nodig in een basisschool gevestigd te zijn. Ouders met een kind op de peuterspeelzaal zien daar het belang juist wél van in; de helft vindt dit (erg) belangrijk. Echter wanneer zij eenmaal gekozen hebben voor een specifieke opvang, dan is slechts een klein deel (één op de vijf zeker en één op de vijf misschien) bereid om van peuterspeelzaal of kinderdagverblijf te wisselen. Het locatieaspect in een basisschool zal waarschijnlijk meer van belang zijn op het moment dat ouders voor het eerst gaan kijken naar welke opvang (met name peuterspeelzaal) zij hun kind willen brengen.

Ouders over het algemeen betrokken bij kinderopvang, maar de helft wil (nog) meer betrokken worden

Verreweg de meeste ouders zijn wel op de een of andere manier betrokken bij de kinderopvang (bijvoorbeeld door oudergesprekken of informatiebijeenkomsten te bezoeken). De helft van de ouders zou echter graag (nog) meer betrokken willen worden. Vooral gebrek aan tijd vormt hiervoor een belemmering, maar ook een aanzienlijk deel ervaart geen belemmering en geeft aan dat het er gewoon nog niet van gekomen is. Zeker deze laatste groep staat dus open voor (nog) meer betrokkenheid. Overigens zijn ouders die gebruik maken van een gastouder momenteel minder betrokken bij deze opvang én hebben ook minder behoefte om hier in de toekomst meer bij betrokken te worden.

2 Gebruik van kinderopvang

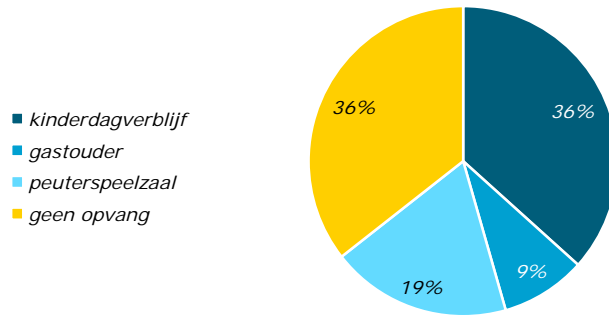
Huidig gebruik formele kinderopvang

Een derde (36%) van de ouders met een kind van 0 tot 4 jaar brengt dit kind niet naar de kinderopvang. Ook een derde brengt hun kind naar een kinderdagverblijf (36%). Twee op de tien maken gebruik van de peuterspeelzaal en één op de tien van een gastouder. Het gaat hierbij om het type opvang waar het kind het meest gebruik van maakt (in het geval dat meerdere soorten opvang gebruikt worden).

Figuur 1 Gebruik (soort) formele kinderopvang

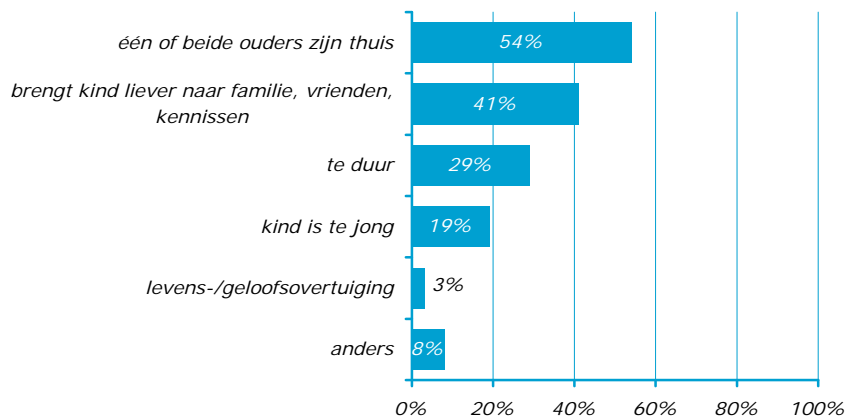
Toelichting: Wanneer een kind naar meerdere soorten opvang gaat, dan is hier het type opvang aangegeven waar het kind het meeste aantal uren naar toe gaat. De gegevens in dit figuur geven weer welk aandeel van de ouders zegt (het meest aantal uren) gebruik te maken van welk type kinderopvang. Dit is wat anders dan de bezettingsgraad die geregistreerd wordt bij de kinderopvangorganisaties.

Het gemiddeld aantal uur dat een kind naar de opvang gaat bedraagt 14,6 uur per week. Degenen die (vooral) naar een gastouder gaan zijn hier gemiddeld het langst (20,1 uur), daarna volgen de kinderen die (vooral) naar een kinderdagverblijf gaan (17,1 uur). De kinderen die (vooral) naar de peuterspeelzaal gaan zijn hier minder uren per week (6,4 uur), uiteraard mede omdat kinderen hier een beperkt/afgebakend aantal uur terecht kunnen.

Redenen om géén gebruik te maken van formele kinderopvang

Een derde van de ouders brengt hun kind niet naar de kinderopvang. Waarom is dat? De twee belangrijkste redenen zijn dat één of beide ouders thuis is/zijn en dat de ouders het fijner vinden om hun kind naar familie, vrienden of kennissen te brengen. Daarnaast speelt vooral het kostenaspect nog een rol: drie op de tien geven aan de opvang te duur te vinden en maken er daarom geen gebruik van.

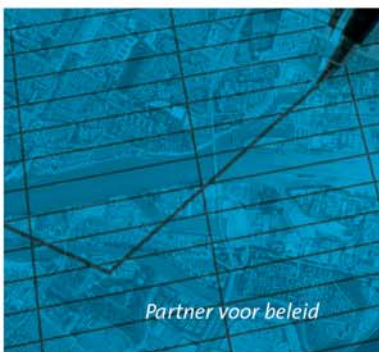
Figuur 2 Redenen om geen gebruik te maken van formele kinderopvang

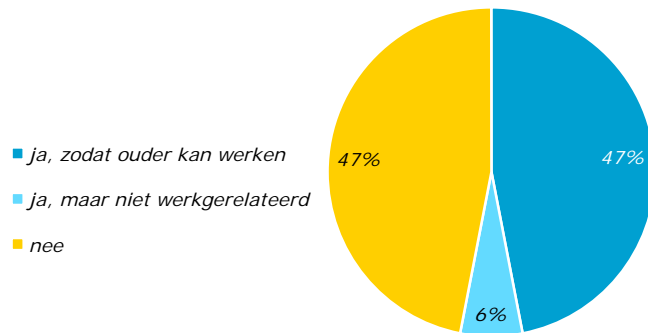
Toelichting: Gepercentageerd op degenen die geen gebruik maken van kinderopvang. Er waren meerdere antwoorden mogelijk op deze vraag, de percentages tellen op tot meer dan 100%.

Opvang in eigen kring

De helft van de ouders brengt hun kind standaard iedere week naar familie, vrienden of kennissen zodat één of beide ouders kunnen gaan werken. Een groot deel van deze ouders doet dit terwijl het daarnaast ook van officiële opvang gebruik maakt (51%). En van de ouders die hun kind niet naar de officiële opvang brengen, brengen er vier op de tien hun kind wél standaard naar familie, vrienden of kennissen om zelf te kunnen gaan werken. In totaal gaat het hierbij om 15% van alle ouders.

Figuur 3 Brengt kind (ook) standaard iedere week naar bekenden

Afwegingen bij keuze tussen type kinderopvang

Waarom kiezen ouders nu voor een bepaald type kinderopvang? Wat is de belangrijkste reden? Zowel voor het kinderdagverblijf als de gastouder geldt dat ouders hier vooral voor kiezen met als belangrijkste reden dat zij opvang voor hun kind nodig hebben tijdens de uren dat ze werken. Alhoewel toch nog wel één op de tien ouders hun kind naar een kinderdagverblijf brengt met als belangrijkste reden dat ze het belangrijk vinden dat hun kind met andere kinderen leert spelen. De belangrijkste reden om kinderen naar de peuterspeelzaal te brengen zijn ofwel om het kind met andere kinderen te leren spelen, ofwel om het kind voor te bereiden op de basisschool.

Tabel 1 Belangrijkste reden voor keuze voor het type opvang? (%)

onderwerp	kdv	gastouder	peuterspeelzaal
opvang nodig tijdens mijn werkuren	87	93	4
belangrijk dat m'n kind met andere kinderen leert spelen	9	2	46
belangrijk dat m'n kind goed voorbereid wordt op de basisschool	1	1	47
anders	3	4	3

Toelichting: Gepercenteerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang. **Vetgedrukte** waarden wijken significant af van het gemiddelde.

Redenen die meespelen in de keuze voor het specifieke opvangadres verschillen per type opvang. Voor degenen die gebruik maken van een kinderdagverblijf is met name de locatie zeer bepalend (67%) en vervolgens het gegeven dat broer(s)/zus(sen) ook al naar dezelfde opvang gaan (28%) en de kwaliteit van de medewerkers (24%). Ook voor degenen die hun kind naar de peuterspeelzaal brengen is locatie (55%) een heel belangrijke reden om specifiek voor die ene peuterspeelzaal te kiezen. Daarnaast spelen vooral goede ervaringen van bekenden (22%) en levens- of geloofsovertuiging (18%) een rol. De gastouder kiest men vooral vanwege de openingstijden/flexibele opvangtijden (57%) en de kwaliteit van de gastouder (49%) en daarnaast zijn locatie (36%) en prijs (37%) vooral belangrijk.

Tabel 2 Reden voor keuze voor de huidige opvang (%)

	kdv	gastouder	psz
locatie	67	36	55
kwaliteit van de medewerkers/gastouder	24	49	15
broer(s)/zus(sen) gaan naar dezelfde opvang	28	18	16
goede ervaringen van familie, vrienden, kennissen	18	20	22
openingstijden/flexibele opvangtijden	19	57	3
levens-, geloofsovertuiging	6	18	18
prijs	6	37	5
snel plek beschikbaar	10	7	12
indeling van groepen (horizontaal of verticaal)	12	0	0
goede inspectierapporten GGD	6	1	2
anders ^a	11	16	10

Toelichting: Gepercenteerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang.

^a In de categorie 'anders, namelijk' worden uiteenlopende redenen. Het meest genoemd was een goede sfeer/een goed gevoel erbij hebben (14x genoemd).

Behalve redenen om wél voor een bepaald type opvang te kiezen, is het ook interessant om welke redenen mensen juist *niet* voor een ander type opvang kiezen.

Dit verschilt per type opvang. De belangrijkste reden om geen gebruik te maken van een peuterspeelzaal is dat het kind al naar een andere opvang gaat (en ouders hun kind daarnaast niet ook nog naar de peuterspeelzaal willen doen). De helft van de ouders die hun kind niet naar de peuterspeelzaal brengen noemt dit als reden. Ook speelt mee dat de peuterspeelzaal weinig flexibel is in opvangtijden (19%). Voor niet-gebruik van een gastouder spelen andere redenen een rol. Een op de vijf ouders maakt hier geen gebruik van omdat zij het niet fijn vinden dat er slechts één iemand toeziet op de kinderen. Eén op de tien noemt als reden dat er te weinig kinderen in een groep zitten en ook één op de tien vindt het te duur. Deze laatste reden is juist de belangrijkste reden om geen gebruik te maken van een kinderdagverblijf. Voor één derde van de ouders die hier geen gebruik van maakt is dit de reden. Daarnaast vindt één op de tien de opvangtijden van het kinderdagverblijf weinig flexibel en vindt ook één op de tien dat er te veel kinderen in een groep zitten.

Tabel 3 Redenen om géén gebruik te maken van het type opvang (%)

	kdv	gastouder	psz
aantal kinderen in een groep (te weinig)	nvt	13	nvt
aantal kinderen in een groep (te veel)	10	nvt	2
slechts één iemand die toeziet op de kinderen	nvt	21	nvt
aantal medewerkers (te veel)	6	nvt	0
te duur	32	12	5
kind nog te jong	nvt	nvt	28
kind gaat al naar andere opvang	nvt	nvt	48
weinig flexibel in opvangtijden	13	4	19
te ver weg	4	2	1
doorbetalen tijdens vakanties	9	3	1
slecht ervaringen van anderen	3	2	1
anders ^a	17	15	7
weet niet/geen mening	17	25	6

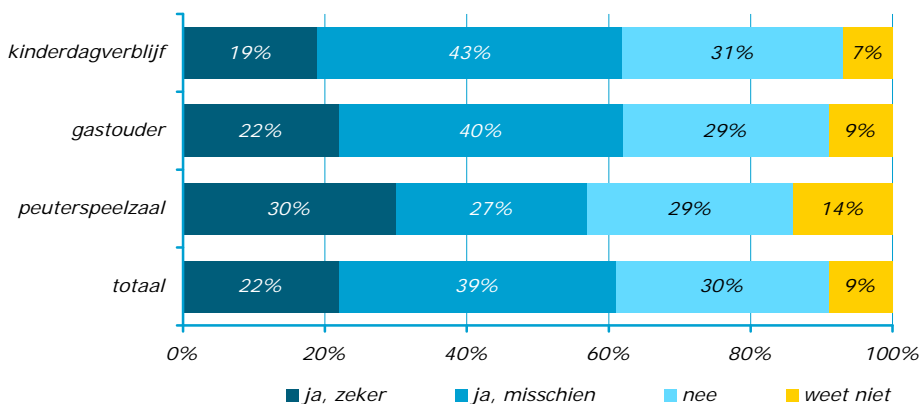
Toelichting: Gepercentreerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang.

^a In de categorie 'anders, namelijk' worden heel uiteenlopende redenen genoemd.

Verwacht toekomstig gebruik kinderopvang bij verandering kosten

Stel dat de kinderopvang flink duurder zou worden, wat zouden ouders dan gaan doen? Gaan zij hun kind dan minder uren naar de opvang brengen of niet? In totaal zou één op de vijf ouders hun kind zeker minder vaak naar de opvang doen en nog eens vier op de tien zouden dit misschien gaan doen. Drie op de tien ouders zouden in het geheel niet overwegen om hun kind minder uren naar de opvang te brengen. Ouders van wie het kind naar de peuterspeelzaal gaat geven vaker aan dat zij hun kind dan zeker minder vaak zullen brengen (drie op de tien). Ouders die beiden een hoog opleidingsniveau hebben, geven minder vaak aan dat zij hun kind dan minder uren naar de opvang zullen brengen (16% zeker, 38% misschien).

Figuur 4 Kind minder uren naar de opvang brengen als dit duurder zou worden?

Toelichting: Gepercentreerd op degenen die nu gebruik maken van kinderopvang.

Als ouders hun kind minder uren naar de opvang gaan brengen, wat voor gevolgen heeft dat dan? De helft van deze ouders zal hun kind vaker naar familie, vrienden of bekenden gaan brengen. Voor vier op de tien zal het gevolg zijn dat één of beide ouders minder gaat werken. Beide gevolgen betreffen met name kinderen die nu naar een kinderdagverblijf of gastouder gaan. Voor kinderen die nu naar de peuterspeelzaal gaan zijn de gevolgen wat minder groot.

Tabel 4 Gevolgen van flink duurder worden kinderopvang (%)

	kdv	gastouder	psz	totaal
niets	4	4	29	11
kind gaat vaker naar familie, vrienden, bekenden	64	57	30	54
één of beide ouders gaan minder werken	52	56	16	43
kind gaat naar een ander type opvang	15	2	4	10
anders ^a	7	7	21	10

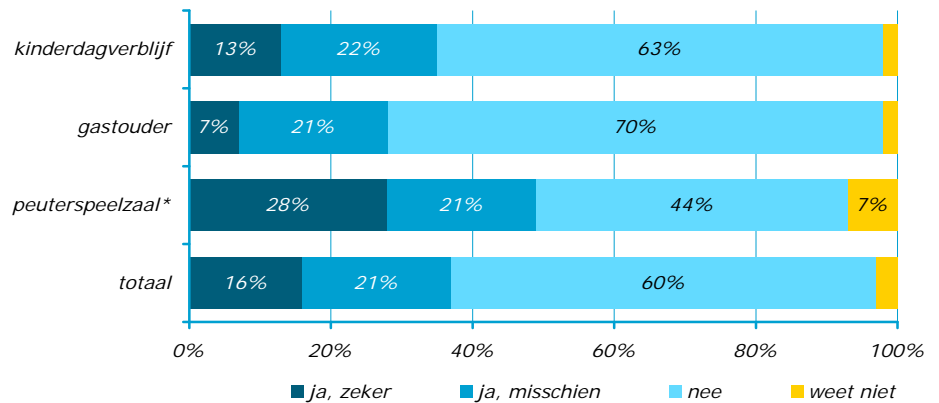
Toelichting: Gepercenteerd op degenen die hun kind (misschien) minder uren naar de opvang brengen als de opvang flink duurder wordt. Er waren meerdere antwoorden mogelijk op deze vraag, de percentages tellen daarom op tot meer dan 100%. **Vetgedrukte** waarden wijken significant af van het gemiddelde.

^a In de categorie 'anders, namelijk' noemen degenen die gebruik maken van de peuterspeelzaal vooral dat het gevolg is dat het kind minder vaak of in het geheel niet meer naar de peuterspeelzaal zal gaan (6x genoemd).

En wat als de kinderopvang juist goedkoper zou worden? Gaan ouders hun kinderen dan meer uren naar de kinderopvang brengen? "Nee" zeggen de meeste ouders. Maar toch nog vier op de tien ouders zouden dit (misschien) wel doen. Dit verschilt wel aanzienlijk tussen kinderen die nu naar een gastouder of kinderdagverblijf gaan en kinderen die nu naar een peuterspeelzaal gaan. De helft van de ouders met een kind op de peuterspeelzaal zegt namelijk dat zij hun kind wel (misschien) meer uren zullen brengen als het goedkoper wordt. Ouders die beiden een laag opleidingsniveau hebben, geven vaker aan zij hun kind dan meer uren naar de opvang zullen brengen als dit flink goedkoper wordt (27% zeker, 17% misschien). Voor ouders met beiden een hoog opleidingsniveau geldt dit juist minder vaak (19% zeker, 26% misschien).

Figuur 5 Kind meer uren naar de opvang brengen als dit goedkoper zou worden?

Toelichting: Gepercenteerd op degenen die nu gebruik maken van kinderopvang.

* De cijfers voor de peuterspeelzaal wijken significant af van het totaal gemiddelde.

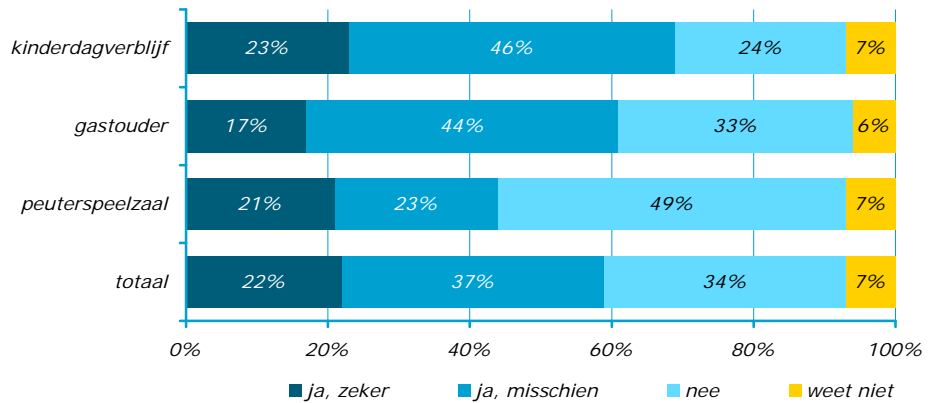
Zes op de tien ouders die hun kinderen (misschien) meer uren naar de opvang brengen als deze flink goedkoper wordt, geven aan dat dan één of beide ouders (misschien) meer zou gaan werken. Voor één op de vijf is dit zeker, voor vier op de tien misschien. Vooral veel ouders met een kind op het kinderdagverblijf zouden (misschien) meer gaan werken (zeven op de tien). Voor ouders met een kind op de peuterspeelzaal geldt dit in mindere mate (vier op de tien).

Dit betekent dat van de ouders die momenteel gebruik maken van een kinderdagverblijf er een kwart aangeeft (misschien) meer te gaan werken als de kinderopvang flink goedkoper wordt. Van de ouders die momenteel gebruik maken van een gastouder zegt één op de vijf (misschien) meer te gaan werken. De rest zou dit niet overwegen.

Figuur 6 Gaat één of beide ouders meer werken als kinderopvang flink goedkoper wordt?

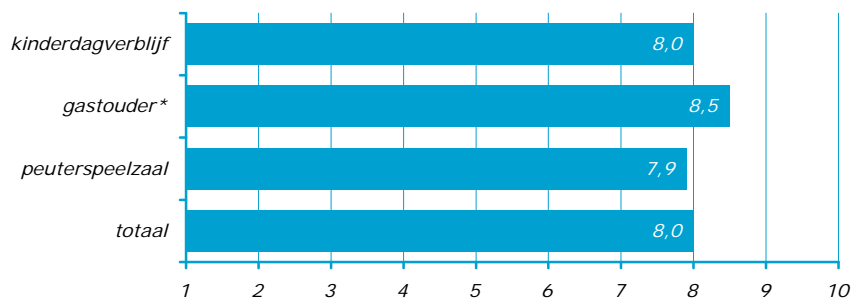
Toelichting: Geperceenteerd op degenen die hun kind (misschien) meer uren naar de opvang brengen als de opvang flink goedkoper wordt.

3 Tevredenheid over kinderopvang

Tevredenheid kinderopvang

Over het algemeen zijn ouders tevreden over de opvang waar hun kind naar toe gaat. Zij waarderen de opvang waar hun kind naar toe gaat met een 8,0 als gemiddeld rapportcijfer. Over de gastouder zijn ouders nog positiever; deze krijgt gemiddeld een 8,5.

Figuur 7 Algemeen oordeel over de kinderopvang (gemiddeld rapportcijfer)

Toelichting: Oordeel over de kinderopvang waar het eigen kind naar toe gaat.
* Het oordeel over de gastouder is significant hoger dan het totaalgemiddelde.

Ook over specifieke aspecten van de kinderopvang zijn ouders over het algemeen tevreden. De flexibiliteit van de opvangtijden scoort het laagst, maar dit aspect krijgt toch nog gemiddeld een 7,5 als rapportcijfer. Alleen het oordeel over de flexibiliteit van de opvangtijden van de peuterspeelzaal blijft met een 7,0 als rapportcijfer iets achter (maar ook een 7,0 is een ruime voldoende). Voor vier van de vijf voorgelegde aspecten is de tevredenheid over de gastouder weer hoger dan gemiddeld.

Tabel 5 Oordeel over aspecten van de kinderopvang (gemiddeld rapportcijfer)

onderwerp	kdv	gastouder	psz	totaal
locatie	8,2	8,4	8,1	8,2
medewerker	8,1	8,6	8,0	8,2
georganiseerde activiteiten	7,9	8,0	7,9	7,9
het beleid	7,7	8,2	7,7	7,8
flexibiliteit opvangtijden	7,4	8,8	7,0	7,5

Toelichting: Geperceenteerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang. Het betreft het oordeel over de kinderopvang waar het eigen kind naar toe gaat. Vetgedrukte waarden wijken significant positief of negatief af van het gemiddelde

Bekendheid met

Ouders hebben zelf een ervaringsoordeel over de kinderopvang waar hun kind naar toe gaat. Maar er bestaan ook informatiebronnen over de kwaliteit van de verschillende opvanginstellingen die ouders vooraf kunnen bekijken om zo een weloverwogen keuze

**Landelijk Register
Kinderdagverblijf:**

Een overzicht van alle
geregistreerde kinderopvang-
voorzieningen en
peuterspeelzalen in Nederland
welke voldoen aan bepaalde
kwaliteitseisen.

voor een bepaalde instelling te maken. Dit betreft het Landelijk Register Kinderopvang en de inspectierapporten van de GGD (tegenwoordig onder de naam Dienst Gezondheid & Jeugd).

In hoeverre zijn ouders bekend met deze informatiebronnen? Een aanzienlijk deel van de ouders die gebruik maken van een gastouder of kinderdagverblijf zijn bekend met deze bronnen; zeven op de tien kennen de inspectierapporten van de GGD (Dienst Gezondheid & Jeugd) en zes op de tien kennen het Landelijk Register Kinderopvang. De bekendheid is wat lager onder ouders die hun kind naar een peuterspeelzaal brengen.

Tabel 6 Bekendheid met... (%)

	kdv	gastouder	psz	totaal
inspectierapporten GGD	68	70	47	63
Landelijk Register Kinderopvang	59	64	35	53

Toelichting: Gepercentreerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang. Vetgedrukte waarden wijken significant **positief** of **negatief** af van het gemiddelde.

Extra wensen en behoeften

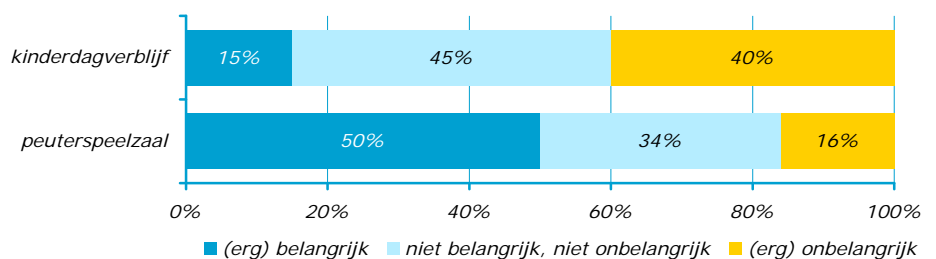
Een kwart van de ouders die hun kind naar de opvang brengt geeft aan extra wensen en behoeften te hebben ten aanzien van de opvang van hun kind. Vooral ouders die hun kind naar een kinderdagverblijf brengen, namelijk één derde van hen, zegt extra wensen te hebben. In een open vraag hebben ze aangegeven welke extra wensen of behoeften zij hebben. Zij hebben vooral behoefte aan meer flexibiliteit wanneer zij eens een dag willen ruilen (dus eens een keer op een andere dag opvang nodig hebben dan de standaard dag) (30x genoemd). Verder hebben zij behoefte aan een ander betalingssysteem. Nu moeten zij betalen per hele dag of per dagdeel. Maar degenen die hun kind eerder ophalen zouden graag alleen betalen voor het daadwerkelijk aantal uren dat hun kind opgevangen wordt (22x genoemd). Ook bestaat er behoefte aan langere openingstijden (vooral later dan 18:00) (16x genoemd) en aan minder wisselingen van personeel (14x genoemd).

Ouders die gebruik maken van een gastouder of peuterspeelzaal hebben minder extra wensen of behoeften. Bij de peuterspeelzaal wordt nog wel aangegeven dat er behoefte is aan meer flexibele openingstijden en/of openingstijden die afgestemd zijn op de tijden van de basisschool (9x genoemd).

Kinderdagverblijf of peuterspeelzaal in basisschool vestigen?

Hoe belangrijk is het voor ouders dat het kinderdagverblijf of peuterspeelzaal in een basisschool gevestigd is? Ouders met een kind op de peuterspeelzaal vinden het vrij belangrijk dat deze in een basisschool zit; de helft vindt dit (erg) belangrijk. Voor een kinderdagverblijf wordt dit duidelijk minder belangrijk gevonden: slechts 15% vindt dit (erg) belangrijk en vier op de tien vinden dit juist (erg) onbelangrijk.

Figuur 8 Belangrijk dat het kinderdagverblijf/de peuterspeelzaal in een basisschool zit?

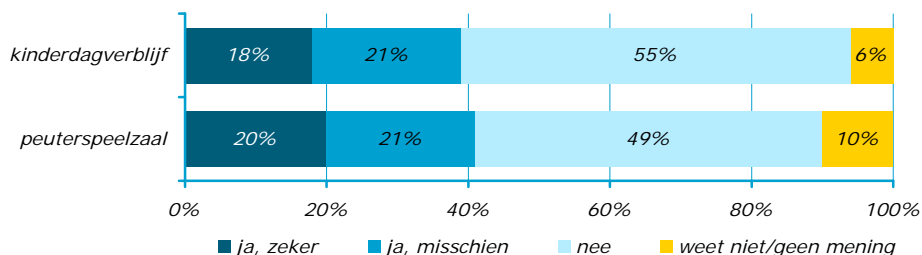
Toelichting: Gepercentreerd op degenen die gebruik maken van een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal. Het oordeel wijkt voor de peuterspeelzaal significant af van dat voor het kinderdagverblijf.

Zijn ouders bereid om van kinderdagverblijf of peuterspeelzaal te veranderen wanneer er in de toekomstige basisschool van hun kind zo'n voorziening wordt geopend? Voor één op de vijf ouders (die hun kind momenteel naar een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal brengt) is dat zeker het geval. En nog eens één op de vijf zegt hier misschien toe bereid te zijn. Dit verschilt niet noemenswaardig tussen degenen die momenteel gebruik maken van een kinderdagverblijf en degenen die gebruik maken van een peuterspeelzaal. Hoewel degenen die gebruik maken van een peuterspeelzaal het wel belangrijker vinden dat deze voorziening in een basisschool zit, is het dus voor de meerderheid ook weer niet zó belangrijk om te wisselen van peuterspeelzaal wanneer eenmaal een keuze voor een specifieke

peuterspeelzaal is gemaakt. Dit aspect zal waarschijnlijk meer van belang zijn op het moment dat ouders voor het eerst gaan kijken naar welke peuterspeelzaal zij hun kind willen brengen.

Figuur 9 Bereid om van kdV/psZ te veranderen als er in de toekomstige basisschool een kdV/psZ wordt geopend?

Toelichting: Gepercenteerd op degenen met een kind op een kdV of psZ en die al weten naar welke basisschool hun kind straks gaat.

4 Ouderbetrokkenheid

Betrokkenheid bij kinderopvang

De meeste ouders met een kind op de opvang zijn wel op de een of andere manier betrokken bij de opvang. Eén op de vijf is dat niet. Met name degenen die gebruik maken van een gastouder zijn wat minder betrokken bij de opvang (31% niet). Alleenstaande ouders zijn wat minder vaak betrokken bij de opvang dan gemiddeld (29% niet betrokken). En ouders met een laag inkomen zijn minder vaak betrokken via bezoek van informatiebijeenkomsten en lidmaatschap van een oudercommissie, maar zijn wel op de andere mogelijke manieren betrokken bij de opvang.

Tabel 7 Betrokken bij kinderopvang via... (%)

	kdV	gastouder	psZ
niet betrokken	16	31	15
bezoek oudergesprekken	69	52	61
bezoek informatiebijeenkomsten	47	12	44
deelname ouder-kindactiviteiten	35	5	45
lid van oudercommissie	9	2	4
anders ^a	5	17	7

Toelichting: Gepercenteerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang. Er waren meerdere antwoorden mogelijk op deze vraag, de percentages tellen daarom op tot meer dan 100%. **Vetgedrukte** waarden wijken significant af van het gemiddelde.

^a In de categorie 'anders, namelijk' gaven de meeste ouders geen verdere toelichting.

Hebben ouders behoefte om (nog) meer betrokken te worden bij de opvang van hun kind? Voor de helft van de ouders hoeft dit niet. De andere helft zou wel graag (nog) meer betrokken worden bij de kinderopvang. Zij zouden dit het liefst willen via ouder-kindactiviteiten (21%) en oudergesprekken (17%).

Van de ouders die momenteel niet betrokken zijn bij de kinderopvang zouden zes op de tien dat in toekomst wel graag willen.

Tabel 8 Behoeft om meer betrokken te worden bij kinderopvang?

	kdV	gastouder	peuterspeelzaal
geen behoefte	51	66	59
ja, door bezoek oudergesprekken	19	6	17
ja, door bezoek informatiebijeenkomsten	16	6	10
ja, door deelname ouder-kindactiviteiten	23	10	21
ja, door lidmaatschap oudercommissie	8	3	4
ja, via enquêtes	12	12	8
anders	3	8	5

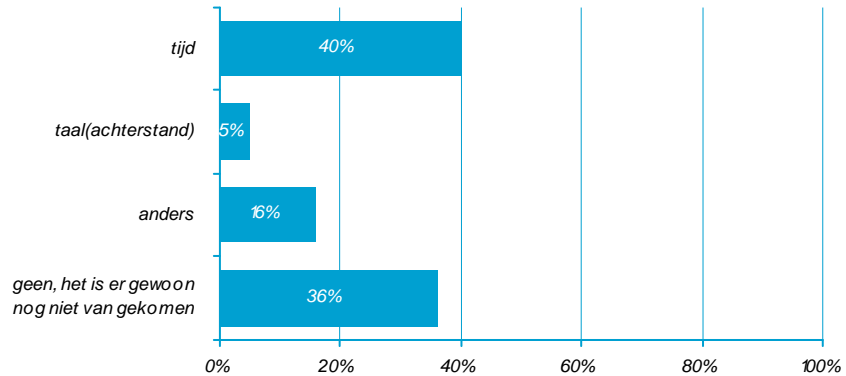
Toelichting: Gepercenteerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang. Er waren meerdere antwoorden mogelijk op deze vraag, de percentages tellen daarom op tot meer dan 100%. **Vetgedrukte** waarden wijken significant af van het gemiddelde.

De helft van de ouders wil dus (nog) meer betrokken worden bij de kinderopvang. Hoe komt het dat zij nu dan nog niet zo betrokken zijn als dat ze zouden willen? Ervaren zij bepaalde belemmeringen? De reden blijkt vooral een gebrek aan tijd te zijn of dat het er gewoon nog niet van gekomen is.

Figuur 10 Belemmeringen om meer betrokken te zijn bij kinderopvang

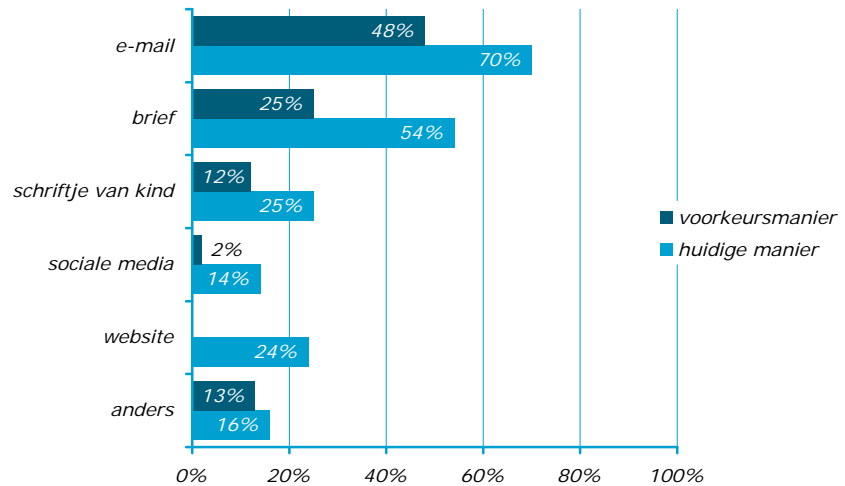
Toelichting: Gepercenteerd op degenen die in de toekomst (nog) meer betrokken willen worden bij de kinderopvang.

Geïnformeerd worden door kinderopvang

Hoe willen ouders het liefst geïnformeerd worden door de kinderopvang? En komt dat overeen met de manier waarop dat nu gebeurt? Geïnformeerd worden per e-mail is het meest gewenst (48%) op afstand gevolgd door de brief (25%). Deze voorkeur komt overeen met de manier waarop ouders momenteel al geïnformeerd worden door de kinderopvang.

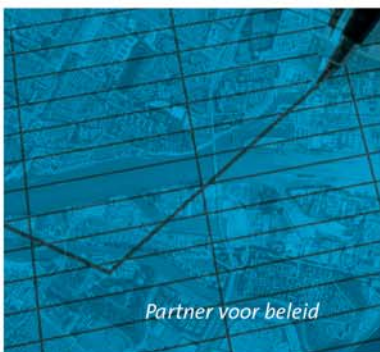
Figuur 11 Huidige manier en voorkeursmanier om geïnformeerd te worden door de opvang

Toelichting: Gepercenteerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang.

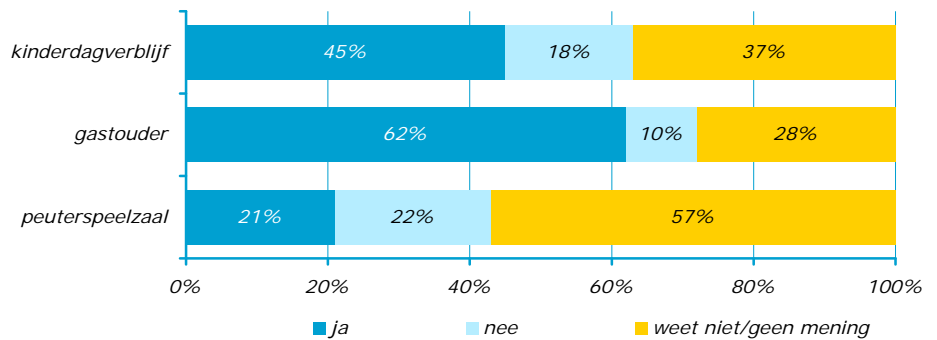
Mogelijkheid om mee te praten/beslissen

Hoe veel invloed hebben ouders op het beleid van de opvang waar zij hun kind naar toe brengen? Hebben zij de mogelijkheid om hierover mee te praten/beslissen? Een aanzienlijk deel van de ouders weet dit niet of heeft hier geen mening over (42%), met name degenen die gebruik maken van de peuterspeelzaal (57%). Bij een gastouder bestaat de meeste mogelijkheid (62%) om mee te praten over het beleid (bijvoorbeeld de regels, manier van omgang en dagindeling), bij een peuterspeelzaal de minste (21%). Het kinderdagverblijf zit hier tussenin (45%).

Figuur 12 Mogelijkheid om mee te praten/beslissen over beleid van de opvang?

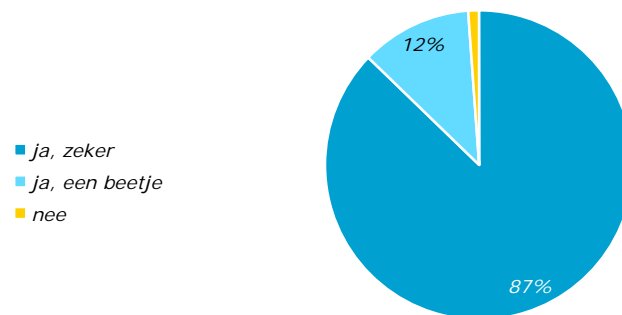

Toelichting: Gepercentageerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang.

Bijdrage kinderopvang aan ontwikkeling van het kind

Vrijwel alle ouders – die er gebruik van maken – vinden dat de opvang bijdraagt aan de ontwikkeling van hun kind. Eén op de tien ouders is houdt enigszins een slag om de arm in de zin dat zij de opvang maar een *beetje* vinden bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind. Maar de meerderheid (negen op de tien) vindt dat de opvang hier *zeker* aan bijdraagt. Dit verschilt opvallend genoeg niet tussen de typen opvang, terwijl ouders hun kind wel om verschillende redenen naar het ene of het andere type opvang brengen.

Figuur 13 Draagt de opvang bij aan de ontwikkeling van uw kind?

Toelichting: Gepercentageerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang.

Hoe draagt de kinderopvang dan bij aan de ontwikkeling van het kind? Verreweg de meest voorkomende manier is dat kinderen beter leren spelen (met andere kinderen); volgens drie kwart van de ouders is dit het geval. Daarnaast is het volgens een aanzienlijk deel van de ouders zo dat hun kind door de opvang beter praat (37%) en/of zich beter kan uitdrukken (27%). Deze laatste twee aspecten gelden meer dan gemiddeld voor de peuterspeelzaal.

Tabel 9 Manier waarop kinderopvang bijdraagt aan de ontwikkeling van het kind

	kdv	gastouder	psz	totaal
kind speelt beter (met andere kinderen)	77	67	70	74
kind praat beter	33	29	50	37
kind kan zich beter uitdrukken	25	22	35	27
kind zit beter in zijn/haar vel	16	23	22	19
kind luistert beter	15	15	19	16
kind eet/drinkt beter	17	16	10	15
anders ^a	18	24	10	16

Toelichting: Gepercentageerd op degenen die de kinderopvang vinden bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind. Er waren meerdere antwoorden mogelijk op deze vraag, de percentages tellen daarom op tot meer dan 100%. **Vetgedrukte** waarden wijken significant af van het totaal gemiddelde

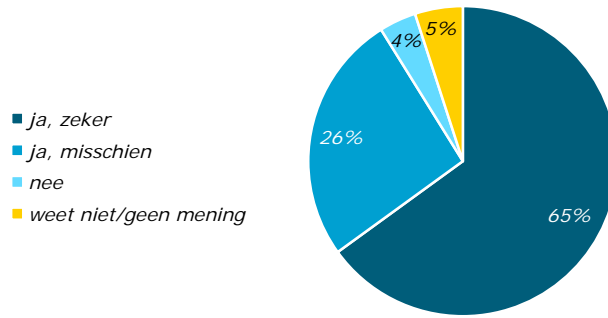
^a In de categorie 'anders, namelijk' gaven de meeste ouders geen verdere toelichting, maar enkelen noemden nog wel de hele ontwikkeling van het kind in het algemeen (5x genoemd).

Stel dat de kinderopvang aan ouders zou vragen om zelf thuis meer te doen aan ontwikkelingsondersteunende activiteiten met hun kind, zijn ouders hiertoe dan bereid? Verreweg de meeste ouders zijn hier zeker (drie kwart) of misschien (een kwart) toe bereid. Slechts 4% zou dit niet doen.

Figuur 14 Bereid om thuis meer ontwikkelingsondersteuningsactiviteiten te doen?

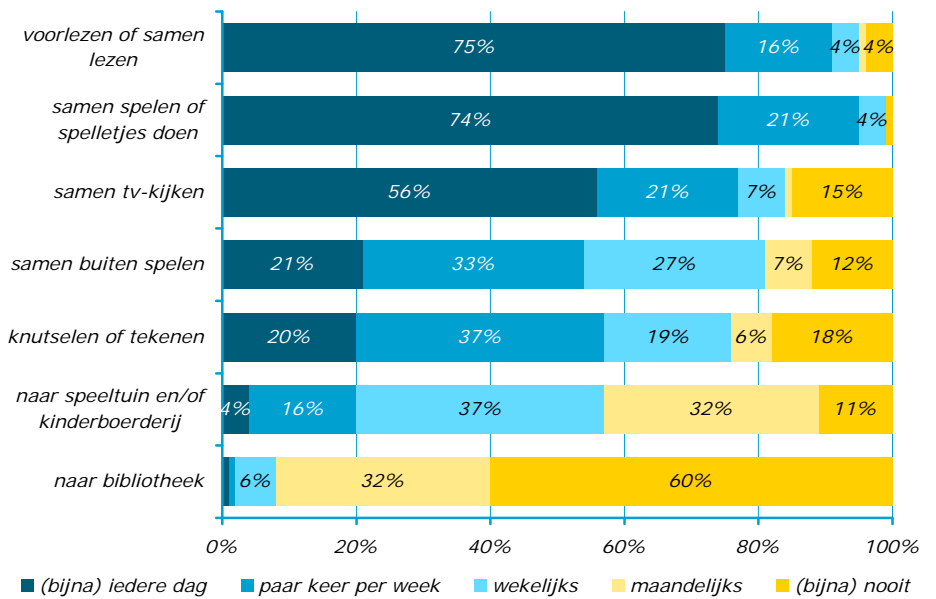
Toelichting: Gepercentageerd op degenen die gebruik maken van kinderopvang.

Ouders doen over het algemeen echter al veel dingen samen met hun kind. Vrijwel alle ouders spelen elke dag of een paar keer per week met hun kind en/of lezen aan hun kind voor. Ook samen tv-kijken doen veel ouders (drie kwart) vaak samen met hun kind. Opvalt is dat een aanzienlijk deel van de ouders (zes op de tien) (bijna) nooit met hun kind naar de bibliotheek gaat.

Kijken we naar het aantal van deze activiteiten die ouders met hun kind doen, dan blijkt dat 3% van de ouders weinig met hun kind samen doet. Zij doen geen of hooguit één van deze activiteiten met enige regelmaat. Dit betreft echter grotendeels ouders met een kind van 0 jaar. Onder ouders met kinderen van 1 t/m 3 jaar blijft het aandeel ouders dat weinig met het kind samen doet beperkt tot 1%.

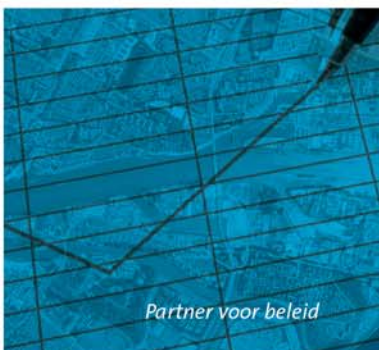
Figuur 15 Frequentie ouder-kind-activiteiten

drs. I.A.C. Soffers & drs.S.A.W. van Oostrom-van der Meijden mei 2014

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@drechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl

Partner voor beleid